

mejtsc maayduc

Mixe de Totontepec, Oaxaca.

MEJTSC MAAYDUC

Dos fábulas originales

por

Elda Bernal Alcántara

en mixe de Totontepec

Oaxaca

Publicado por el
Instituto Lingüístico de Verano
México, D.F.
1980



To'c maayduc nutoojc pi'c puj

Van'it to'c nax nutoojc je pi'c
puj ñavyaatjidi.

--¿Tis mits mxaa?

Jets ya'a vya'añ:

--Ve'e ats nxaa pi'c Rosa. ¿Jets
mits?

--Ve'e ats nxaa pi'c Botones puj.

Je tse'e vya'añ:

--Jets jado'c, ¿tis ya'a ve'e
xyaa?

--Boganvilla ats nxaa.

--Oyse'e.

Van'it tse'e vya'anda:

--¿Tyajx vine'e ooy it tyumpaj?
¿Ca'ats atse'e tsoj ntunjava?

Van'it tse'e vya'añ:

--Ja'm du'amotutuvimda pan tyajx
oy it tyumpaj.

Vin'it tse'e jye'yada jem. Je
tse'e vya'añ:

--¿Tyajx mits ijtp mtsachpa?

Van'it tse'e vya'añ je poj:

--Je'e ve'e para mits ats nyac-
xee'mdat, para ca'a m'ampactat.

Van'it tse'e cooyji je pi'c puj
vya'añ:

--Aa, ve'emna ve'e. Nnajcxni
aats.

Jets choo'ndini.

Vin'it tse'e to'c vya'añ je pi'c
puj:

--Uc ja'm n'amotutuvim je too pan
tyajx ijtp duyactu'u.

Van'it tse'e vya'añ:

--Ja'mdas.

Van'it tse'e ñapyatsoo'njidinuva,
najcxtuva jem. Jetse'e vya'añ:

--Too, mits aats min ncojtspaa'cx
--jidu'um vya'añ.

--Oyse'e-- jidu'um je too y'atsav.

--Ve'e aats nmin, nnujavava'añ
pan tyajx mits aats ijtp xyacxaa'c--
jidu'um.

Van'it tse'e vya'añ je too:

--Je'e ve'e para miitsta tsoj

m'ítat, tsoxc jets ca'a m'ampáctat,
paaty miitsta nyacxoo'cta jets
mxee'mdat.

--Oyse'e.

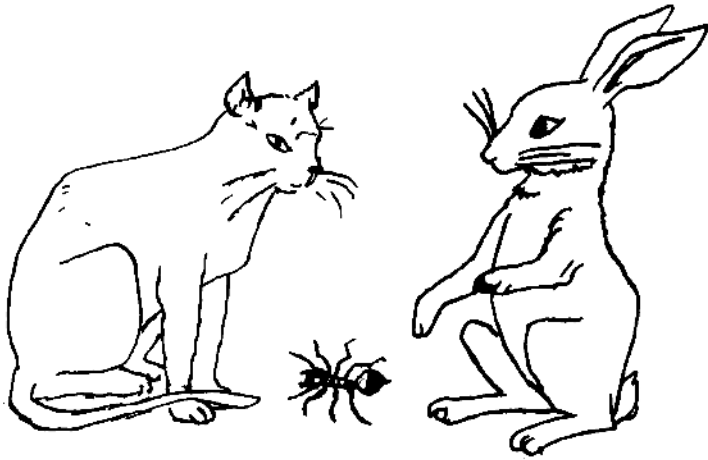
Van'it tse'e choo'ndinit.

Van'it tse'e je'e jyaa'ccoo'yidi.

Oy yam ñavya'cxjidini jets cacje'e,
ñajcxtini.

Resumen de la fábula:

Esta fábula nos habla de unas
florecitas que fueron a conversar
con el viento y con la lluvia.



To'c maayduc nutoojc tánucta

Uxyam ats miits ntucmayductat
vintso ve'e to'c nax qyoo'yada je
tsocun jets pi'c conejo.

Vin'it tse'e je na'a miistu du'ix
jets coo'yidupe'e jem. Jets
du'amotutuvi:

--¿Coo'yip ats? --jidu'um.

--o'yip --jidu'um vya'añ je
tsocun.

--¿Tise'e ncoo'yumdup?

--Je'e tse'e ncoo'yimdup jets
ats pi'c tsocun; jets pi'c conejo, ya'
ya'a tse'e tee', jets ats taac

--ve'em tse'e pi'c tsocun vya'añ.

--O'yip --jidu'um.

--Ax mits aats n'ónuquip. Najcxni
mits xjoyu juu' aats mits ntunuquéxup.

Ax van'it tse'e je na'a miistu
vya'añ:

--¿Titse'e ats njóyup?

Van'it tse'e vya'añ:

--Najcxni je ju'cx xjoya.

Jetse'e ñujcx. Tyunnum, tyunnum
najcx je'e dujoy pan ti ve'e jya'cxtup.

Van'it tse'e je na'a miistu
duju'cx je tsa'am. Jetse'e je'e
jye'ñi, tyunnuu'cx, tyunnuu'cx jye'ñi.

Jetse'e vya'añ je pi'c tsocun:

--¿Jómase'e y'it juu' ve'e tuxjoy?

Van'it tse'e vya'añ:

--Tavan ats nja'cxni tunyu'oo'c-
jinup ats je'e ve'e tunve'na jets
atse'e tunja'cxcajxni.

Van'it tse'e je pi'c tsocun
vya'añ:

--Aa, ca'a mits m'uccoo'yinit.

¿Tyajxna mits tumjatca?

Jetse'e je pi'c tsocun ya'axy.

Van'itts je pi'c conejo ojts
dupavoo'na je pi'c tsocun.

Tavan.

Resumen de la fábula:

Esta fábula nos cuenta de cómo jugaban una hormiga, un conejo y un gato, y también nos cuenta de lo que pasó al final.

se terminó de imprimir este libro
el día 13 de junio de 1980
en la
Casa de Publicaciones en Cien Lenguas
MAESTRO MOISES SAENZ
del
Instituto Lingüístico de Verano, A.C.
Hidalgo 166, México 22, D.F.

Idioma: Mixe de Totontepec

Autora: Elda Bernal Alcántara

Esta edición consta de 50 ejemplares

Q-6-0-738